

Sygn. akt **III AUa 2127/15**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 sierpnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Goss-Kokot (spr.)

Sędziowie: SSA Ewa Cyran

SSA Izabela Halik

Protokolant: st. sekr. sądowy Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 4 sierpnia 2016 r. w Poznaniu

sprawy **małoletniego N. G. reprezentowanego przez matkę A. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

przy udziale zainteresowanej E. S.

o rentę rodzinną

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 15 czerwca 2015 r. sygn. akt VIII U 2437/13

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz małoletniego N. G. reprezentowanego przez matkę A. G. kwotę 240 zł powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem wynagrodzenia nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.**

SSA Izabela Halik	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Ewa Cyran
-------------------	-----------------------	---------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24.05.2013r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. 2009r., Nr 153, poz. 1227), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 12.04.2013r., odmówił małoletniemu N. G., reprezentowanemu przez matkę A. G. prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 20.10.2012r. T. S..

Odwołanie od tej decyzji złożył małoletni N. G. reprezentowany przez przedstawicielkę ustawową A. G., wnosząc o jej zmianę i przyznanie N. G. prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu T. S.. W uzasadnieniu wskazano, że T. S. posiadał 3 lata i 9 miesięcy okresów składkowych i nieskładkowych, a tym samym nie została spełniona przesłanka z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17.12.1998r.

Wyrokiem z dnia 15 czerwca 2015r. Sąd Okręgowy w Poznaniu, VIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych (sygn. akt VIII U 2437/13):

1. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał małoletniemu odwołującemu N. G. prawo do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 20 października 2012r. ojcu T. S. od dnia 1 kwietnia 2013r.,
2. przyznał ze Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Poznaniu na rzecz Kancelarii Radców Prawnych r.pr. M. P. (1) w P., ul. (...), (...)-(...) P. wynagrodzenie w kwocie 180 zł + VAT tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z urzędu,
3. przyznał ze Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Poznaniu na rzecz Kancelarii Radcy Prawnego r.pr. M. P. (2) w P., ul. (...), (...)-(...) P. wynagrodzenie w kwocie 180 zł + VAT tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z urzędu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

T. S. urodził się w dniu (...) Zmarł w dniu 20.10.2012r. w wyniku wypadku drogowego w T..

Małoletni odwołujący N. G. urodził się w dniu (...)

Wyrokiem z dnia 08.03.2013r., sygn. akt III RC 710/12, Sąd Rejonowy w Gnieźnie Wydział III Sąd Rodzinny ustalił, że N. G. jest synem T. S..

Organ rentowy uznał za udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe T. S. wynoszące 3 lata, 9 miesięcy i 20 dni.

M. D. (1) prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w formie warsztatu samochodowego i sklepu z częściami samochodowymi w W.. Przedmiotem prowadzonej przez M. D. (1) pozarolniczej działalności gospodarczej jest naprawa mechaniki w samochodach i sprzedaż części do samochodów.

T. S. - ojciec małoletniego odwołującego N. G. w okresie od czerwca 2011r. do dnia śmierci, tj. do dnia 20.10.2012r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, stale na stanowisku mechanika samochodowego w należącym do M. D. (1) warsztacie samochodowym w W..

T. S. naprawiał samochody w firmie (...), był wówczas ubrany w strój roboczy. T. S. pracował w warsztacie M. D. (1) w W. w pełnym wymiarze czasu pracy i stale od poniedziałku do piątku od godz. 8:00 do 17:00, czasami również w soboty. T. S. pracował w ten sposób całymi tygodniami przez okres 1,5 roku i miał stawkę godzinową w wysokości 10 zł, a w nadgodzinach 17 zł. Wynagrodzenie miał wypłacane w systemie cotygodniowym. W ramach obowiązków pracowniczych T. S. wykonywał prace związane z naprawą samochodów, tj. rozbierał silniki, skrzynie biegów. W warsztacie pracowało 3-4 ludzi. Na terenie warsztatu zwykle było do naprawy od 4 do 6 samochodów. T. S. nie prowadził działalności gospodarczej.

Firma (...) zgłosiła do ubezpieczeń społecznych:

- M. K. w okresie od dnia 19.12.2011r. do chwili obecnej,
- D. P. w okresie od dnia 01.10.2012r. do chwili obecnej,
- M. D. (2) w okresie od dnia 01.03.2012r. do chwili obecnej.

Na podstawie powyżej przedstawionego stanu faktycznego, Sąd I instancji wydał powyższy wyrok.

Zgodnie z art. 65 ust.1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Zgodnie z art. 67 ust. 1 powołanej ustawy do renty rodzinnej uprawnieni są, m.in. dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione (punkt 1), a zatem odwołujący N. G. jako syn zmarłego T. S. należy do kręgu osób uprawnionych do renty rodzinnej po nim.

Sąd I instancji wskazał, że w chwili śmierci T. S. nie miał ustalonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, dlatego też konieczne było ustalenie, czy spełniał przesłanki do przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd I instancji podniósł, że zmarły tragicznie ojciec małoletniego odwołującego spełniał 2 spośród 3 niezbędnych przesłanek uprawniających do renty z tytułu niezdolności do pracy, jakie wynikają z art. 57 w zw. z art. 58 i 65 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), a mianowicie: w dniu 20.10.2012r. z uwagi na śmierć, stał się on niezdolny do pracy i ma wymagany, wynoszący więcej niż 3 lata, okres składkowy i nieskładkowy. Jedyłą zatem sporną kwestią pozostawało to, czy spełniał on kryteria wskazane w art. 57 ust. 1 pkt 3) przywołanej wyżej ustawy, a więc 3 z niezbędnych do przyznania odwołującemu się renty po zmarłym ojcu.

Jak wynika z zeznań świadków zmarły ojciec małoletniego odwołującego, począwszy do miesiąca czerwca 2011r. aż do dnia śmierci był zatrudniony w należącem do M. D. (1) warsztacie samochodowym, wykonywał pracę w pełnym wymiarze czasu pracy (od godz. 8.00 do 17.00) i tym samym, zatrudnienie to miało wszelkie cechy stosunku pracy. Zatem tragicznie zmarły T. S. w okresie 18 miesięcy przed swą śmiercią podlegał ubezpieczeniu społecznemu, a fakt jego niezgłoszenia przez pracodawcę do tego ubezpieczenia w ocenie Sądu Okręgowego pozostaje bez związku z uprawnieniami do świadczenia rentowego należnego odwołującemu.

Sąd I instancji przyjął, że zostały spełnione przesłanki określone w art. 65 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych niezbędne dla przyznania małoletniemu N. G. prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu T. S..

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany organ rentowy, zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolne rozważenie zebranego w sprawie materiału dowodowego podczas gdy sąd musi kierować się swobodną oceną zebranego materiału, a przez to nieuzasadnione, nie znajdujące pokrycia w materiale dowodowym przyjęcie, że T. S. spełnił przesłankę z art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2015, poz. 748 ze zm.), podlegając w dniu śmierci i w okresie 18 miesięcy poprzedzających to zdarzenie ubezpieczeniom społecznym,
2. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 6 k.p.c. poprzez przyjęcie za udowodniony fakt zatrudnienia T. S. przez M. D. (1) w oparciu o umowę o pracę, podczas gdy w oparciu o przyjęty materiał dowodowy, poddany ocenie zgodnej z oceną sądu pierwszej instancji, którą to ocenę apelujący kwestionuje, faktu tego za udowodniony przyjąć nie można.

Mając na uwadze powyższe, pozwany wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania w całości, ewentualnie

2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia – wraz z zobowiązaniem do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.

W odpowiedzi na apelację, odwołujący wniósł o:

1. oddalenie apelacji w całości jako bezzasadnej,
2. zasądzenie wynagrodzenia pełnomocnikowi ustanowionego z urzędu dla odwołującego wraz z podatkiem VAT w wysokości trzykrotności stawki przysługującej pełnomocnikowi z urzędu według norm przepisanych. Pełnomocnik oświadczył, że nie otrzymał od odwołującego ani innej osoby jakichkolwiek kwot na zaspokojenie wynagrodzenia za występowanie w postępowaniu I i II instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny wskazuje, że w jego ocenie chybiony jest zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Sąd I instancji prawidłowo i wyczerpująco przeprowadził postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie, z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Przeprowadzona ocena zgromadzonego materiału dowodowego polegała na rzetelnej, bezstronnej analizie wyników postępowania, przy uwzględnieniu zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Tym samym zdaniem Sądu odwoławczego, ocena dowodów zgromadzonych w sprawie została dokonana w sposób właściwy i zgodny z zasadami doświadczenia życiowego. Sąd I instancji z zgromadzonego materiału dowodowego wyciągnął logiczne i uzasadnione wnioski i dokonał właściwej interpretacji. Podkreślić należy, że wszystkie ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym. Tym samym Sąd Okręgowy nie przekroczył granicy swobodnej oceny dowodów w rozumieniu art. 233 § 1 k.p.c. i Sąd Apelacyjny w pełni podziela dokonane przez ten Sąd ustalenia i przyjmuje je za własne.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że wykazanie, iż Sąd pierwszej instancji naruszył art. 233 § 1 k.p.c., co mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, nie może być ograniczone do odmiennej interpretacji dowodów zebranych w sprawie, przy jednoczesnym zaniechaniu wykazania, iż ocena przyjęta za podstawę rozstrzygnięcia przekracza granicę swobodnej oceny dowodów, którą wyznaczają czynniki logiczny i ustawowy, zasady doświadczenia życiowego, aktualny stan wiedzy, stan świadomości prawnej i dominujących poglądów na sądowe stosowanie prawa. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, i oczywiście zgodne z gromadzonym materiałem dowodowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

Główne zarzuty apelującego sprowadzały się do zanegowania dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny zeznań M. D. (1), M. K. i D. P.. Zdaniem pozwanego zeznania ww. świadków potwierdzają, że T. S. nie był pracownikiem M. D. (1). W jego ocenie powyższą okoliczność głównie potwierdza fakt, że płatnik składek zgłosił M. K. i D. P. do ubezpieczeń społecznych, a zaniechał temu obowiązkowi w stosunku do T. S.. Apelujący zarzuca ponadto, że powołani przez odwołującego świadkowie przedstawili okoliczności faktyczne w sposób sprzyjający dla niego.

Z taką interpretacją zgromadzonego materiału dowodowego zaprezentowaną przez apelującego nie sposób się jednak zgodzić. Sąd I instancji trafnie w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy przyjął, że T. S. w okresie od czerwca 2011r. do dnia śmierci, tj. do dnia 20 października 2012r. był zatrudniony na stanowisku mechanika samochodowego w należącym do M. D. (1) warsztacie samochodowym, w W.. Powyższa okoliczność została potwierdzona przez zgromadzony w sprawie materiał dowodowy – w szczególności z przeprowadzonego dowodu w postaci zeznań

samego M. D. (1) (k. 144v) wprost wynika, że T. S. wykonywał pracę w jego warsztacie. Ww. świadek nie zaprzeczył tej okoliczności, a rzeczywiste świadczenie pracy przez T. S. przedstawił w odmiennym charakterze. W złożonych zeznaniach podał bowiem, że udostępniał warsztat T. S.. W ocenie Sądu odwoławczego również zeznania M. K. i D. P. (k. 216-217) potwierdziły, iż T. S. świadczył pracę na rzecz M. D. (1). W złożonych zeznaniach ww. świadkowie uchylali się od jednoznacznego scharakteryzowania, jaki stosunek zawodowy łączył ww. twierdząc, że sami nie pracowali na stałe u M. D. (1), a ich praca była świadczona jedynie incydentalnie i dorywczo. Nie może jednak umknąć z pola widzenia, że M. D. (1) od dnia 19 grudnia 2011r. zgłosił do ubezpieczeń społecznych M. K., natomiast D. P. od dnia 1 października 2012r. Ww. objęci są omawianymi ubezpieczeniami do chwili obecnej. Kierując się zasadami doświadczenia życiowego wskazać należy ponad wszelką wątpliwość, że intencja płatnika składek, który zgłasza swoich pracowników do ubezpieczeń społecznych i odprowadza za nich stosowne składki – jest jednoznaczna i nastawiona przede wszystkim na świadczenie pracy przez tych pracowników. W ocenie Sądu Apelacyjnego również ocena zeznań świadków zawnioskowanych przez odwołującego, a dokonana przez Sąd I instancji odpowiada zasadom logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. W szczególności zeznania złożone przez tych świadków były bardzo spójne, szczegółowe, i w istocie potwierdziły, że T. S. pozostawał w stosunku pracy z M. D. (1).

Wobec prawidłowych ustaleń dokonanych przez Sąd Okręgowy, nie sposób przyjąć, iż doszło do naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 65 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Stosownie do art. 65 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.

Podkreślić należy, iż renta rodzinna jest świadczeniem pochodnym świadczenia, jaki przysługiwałoby osobie zmarłej, dlatego też w pierwszej kolejności rozpoznaniu podlega spełnienie przesłanek przez osobę zmarłą, a dopiero następnie ustalane jest prawo do tego świadczenia członka rodziny po osobie zmarłej. Dla przyznania prawa do renty rodzinnej istotna jest kwestia posiadania przez zmarłego w chwili śmierci ustalonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy bądź też spełnienia warunków wymaganych do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Nie ulega wątpliwości, że odwołujący, jako syn zmarłego T. S. należy do kręgu osób uprawnionych do renty rodzinnej po nim. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że ze względu na śmierć T. S. stał się niezdolny do pracy, miał wymagany wynoszący więcej niż 3 lata okres składkowy i nieskładkowy, a ponadto jak zostało szczegółowo wyżej opisane – od czerwca 2011r. do 20 października 2012r. pozostawał w stosunku pracy, tj. w okresie 18 miesięcy przed śmiercią podlegał ubezpieczeniu społecznemu. Spełnione zatem zostały w niniejszej sprawie wszystkie przesłanki określone w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych uprawniające do przyznania małoletniemu N. G. prawa do renty rodzinnej po T. S..

Kierując się powyższymi względami Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, o czym orzekł w punkcie 1 niniejszego wyroku.

Orzeczenie o kosztach zawarte w pkt 2 wyroku wydane zostało na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 3 i § 11 ust. 2 i § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Zasądzona kwota 240 zł stanowi koszty pomocy prawnej udzielonej odwołującemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym. Ze względu na nakład pracy pełnomocnika w postępowaniu apelacyjnym, Sąd odwoławczy przyznał wynagrodzenie w podwójnej ustawowej stawce minimalnej.

SSA Izabela Halik	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Ewa Cyran
-------------------	-----------------------	---------------